

Verslag Nationale Nachtvliedernacht 2010 Tongerense Heide

Rob Compaijen

Op 9 juli 2010 organiseerde de Vlinderstichting voor de zesde keer de Nationale Nachtvliedernacht. Met dit evenement beoogt de Vlinderstichting, ten eerste, om de relatief onbekende wereld van de nachtvlieders onder de aandacht te brengen van het publiek, en, ten tweede, de verspreiding van de Nederlandse soorten nachtvlieders beter in kaart te brengen. Om deze redenen werden er in het gehele land nachtvliedere excursies georganiseerd. Samen met Sjoerd Radstaak organiseerde ik dit jaar een nachtvliedere excursie op de Tongerense Heide, nabij Epe.

Voor onze excursie hebben zich ongeveer 30 geïnteresseerden, die zijn bereikt via e-mail en de website van de Vlinderstichting, aangemeld. Vanaf 21.30 uur verzamelen de deelnemers zich bij de Boerweg, die tussen de Tongerense Heide – een groot heidegebied met zowel vochtige als droge gedeelten – en het Wisselse Veen – een zeer vochtig veengebied – ligt. Nadat de lichtopstelling is opgezet, houden Sjoerd en ik een inleidend praatje waarin we het een en ander vertellen over nachtvlieders en nachtvliederonderzoek in Nederland. We geven aan dat de combinatie van inventarisatiemethoden (licht en smeer), de gevarieerde locatie en de hoge temperaturen voor een heel soortenrijke avond kunnen zorgen. Niet alleen zal er naar de macronachtvlieders gekeken worden. Hans Huisman, een van de kenners op het gebied van micronachtvlieders, heeft namelijk besloten met een eigen lichtopstelling speciaal de micronachtvlieders in kaart te brengen.

Rond 22.00 uur wordt het meegebrachte smeer op de bomen aangebracht en worden de lamp aangezet. Dat het een goede avond gaat worden, blijkt al snel. Vrijwel direct na het aanbrengen van de smeer zijn er al nachtvlieders op deze zoete, alcoholische substantie afgekomen. Met name de aanwezige kinderen vinden het erg leuk om met behulp van potjes de vlinders van de bomen te vangen en ze dan naar de lamp te brengen om ze goed te kunnen bekijken. Dit enthousiasme levert binnen een half uur al een heel aantal soorten op, waaronder Huismoeder, Donsvlinder, Perzikkruiduil, Bosbesdwergspanner en Heideringelrups.

Vanaf 23.00 uur, wanneer het echt donker begint te worden, komt de nachtvliedewereld pas echt tot leven en begint het goed te 'vliegen'. Op het laken landen nu soorten als Metaalvlinder, Geblokte Stipspanner, Granietuil, Licht Visstaartje en Zwartstipspanner. Ook op de besmeerde bomen zijn nu veel vlinders te zien, waaronder Braamvlinder, Variabele Spikkelspanner, Piramidevlinder, Randvlekuil en W-uil. De bezoekers zijn erg enthousiast bij het zien van zoveel variatie in kleur, vorm en grootte. Ook kijken ze hun ogen uit bij Hans Huisman die op zijn knieën voor het laken de (soms wel erg kleine) micronachtvlieders determineert. Omdat hij van de micro- en macronachtvlieders alleen de wetenschappelijke (Latijnse) namen kent, treden de mensen die veldgidsen bij zich hebben op als 'tolk', wat tot leuke situaties leidt.

De lichtvangsten blijken erg goed te zijn, en wanneer er vanaf 23.30 uur ook een derde lichtopstelling wordt geïnstalleerd gaat het hard met het aantal gelokte soorten. De pijlstaarten beginnen te vliegen en weldra zijn voor de bezoekers soorten als Groot Avondrood, Klein Avondrood en Dennenpijlstaart te bewonderen. Maar ook de kleinere vlinders, zoals Geelpurperen Spanner, Vuursteenvlinder en Berkeneenstaart doen het (vanzelfsprekend!) goed onder de bezoekers.

Interessant aan deze locatie is, zoals gezegd, haar variatie. De meeste soorten die we tijdens de excursie waarnemen zijn soorten van droge gebieden zoals droge heide en naaldbos, zoals bijvoorbeeld Dennenspinner, Geblokte Zomervlinder, Grasbeertje, Heideringelrups, Grauwe Borstel en Schijn-nonvlinder. We zien echter ook typische soorten van vochtigere gebieden zoals Stippelsnuituil, Grote Beer, Egale Rietboorder, Moerasgrasuil en Rietvink. Naarmate de nacht vordert haken steeds meer bezoekers af en noteren we steeds meer soorten. Uiteindelijk blijven Sjoerd en ik tot 04.30 uur (!) in het veld. Het is dan alweer licht geworden. We kijken met een (wat slaperig maar) goed gevoel terug op de Nationale Nachtvliedernacht 2010 die dankzij de

enthousiaste inbreng van de bezoekers en het grote aantal vlinders (135 soorten micronachtvlinders, 144 soorten macronachtvlinders) een groot succes genoemd mag worden!

(Foto: Garry Bakker)